

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

بررسی جایگاه اقتصاد مقاومتی در توسعه کشاورزی و پایداری امنیت ملی

کیومرث مولادوست *

* - دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران، ایران
Mola.farm.kavosh@gmail.com

چکیده

امروزه ابعاد جدیدی برای امنیت و تهدیدهای امنیتی مطرح است. در این رویکرد، امنیت و تهدیدهای امنیتی دیگر به تهدیدهای نظامی محدود نمی شود، بلکه در حوزه ی مباحث اقتصادی، زیست محیطی، اجتماعی و انسانی گام گذاشته است.

مهمترین تهدیدهای پیش رو، تحریم های اقتصادی است که مستقیماً امنیت ملی را مورد توجه دارد. اقتصاد مقاومتی علاوه بر ترمیم بافتها و ساختارهای فرسوده اقتصادی با داشتن عناصری در اقتصاد کشور که متضمن رشد و پویایی و بالندگی اقتصاد است، به عنوان ابزاری کارا در جهت مقابله با این تهدیدات می تواند در حله نخست ضمن بازسازی عمیق در اقتصاد ایران و در گام بعدی ظهور یک اقتصاد قوی قابل رقابتی در سطح جهان، امنیت ملی ایران را تأمین کند.

مهمترین معیارهای توسعه پایدار کشاورزی؛ تأمین نیازهای غذایی اساسی نسل حاضر و آینده از نظر کمی و کیفی، ایجاد مشاغل دائمی، حفظ و ارتقای ظرفیت تولیدی منابع طبیعی پایه و منابع تجدید شونده، کاهش آسیب پذیری بخش کشاورزی نسبت به عوامل طبیعی، اقتصادی و اجتماعی و دیگر تهدیدها و تقویت خوداتکایی این بخش می باشد.

اهمیت بخش کشاورزی در زمینه های مختلف اقتصادی، سیاسی، امنیتی و... در شور و نقش حساس منابع پایه و طبیعی در این بخش، برای دستیابی به توسعه پایدار کشاورزی، ملاحظاتی را پیش روی قرار می دهد که این مطالعه برخی از پتانسیل های «اقتصاد مقاومتی» را به عنوان ابزاری در مقابل تنگناهای فراروی بخش کشاورزی و توسعه آن برای دستیابی به «پایداری امنیت ملی» را مورد بحث و بررسی قرار می دهد. هدف این تحقیق، تبیین اهمیت توسعه بخش کشاورزی با استفاده از نگاه اقتصاد مقاومتی برای تحصیل امنیت ملی است که به روش مروری، کتابخانه ای و با تجزیه و تحلیل پرداخته می شود.

واژه های کلیدی: اقتصاد مقاومتی، تحریم، کشاورزی، امنیت ملی پایداری

مقدمه:

مفهوم اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۰ در واکنش به فشارهای اقتصادی و تحریم های اقتصادی کشور، مطرح و بیان شد (معلمی، ۱۳۹۱: ۶۳). از دیدگاه مفهومی، اقتصاد مقاومتی یک الگوی اسلامی است که کیفیت تعامل و

* - دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران، ایران
Mola.farm.kavosh@gmail.com

ارتباط اقتصادی با کشور های خارجی را تعیین می کند بطوریکه از یک نگاه به اوضاع داخلی اقتصاد کشور و نقاط ضعف نظارت داشته و از نگاه دیگر با اتکا به وجوه قوت اقتصاد داخلی، حقوق پایمال شده ملت را از کشورهای متجاوز استیفاء کند (معلمی، ۱۳۹۱: ۶۳).

اقتصاد مقاومتی به عنوان یک اصل در آموزه های اسلامی می باشد که بر خلاف تاکتیک ویا حتی استراتژی، امری گذرا نبوده بلکه همواره و در تمامی مراحل باید مورد توجه باشد و تعارض هریک از استراتژی ها، تاکتیک ها و یا دیگر اجزاء برنامه با اصل موجب حذف آن خواهد شد (جلیلی، ۱۳۷۴: ۵۸).

اقتصاد مقاومتی یک نظام اقتصادی که هماهنگ با سیاست های کلان سیاسی و امنیتی نظام اسلامی و برای مقاومت در برابر اقدامات تخریبی شکل میگیرد تا بتواند در برابر ضربات اقتصادی تحریم ها و توطئه های گوناگون اقتصادی نظام استکبار مقاومت کرده و توسعه و پیشرفت خود را ادامه داده و روند رو به رشد همه جانبه خود را در ابعاد ملی، منطقه ای و جهانی حفظ نماید. اقتصاد مقاومتی رابطه نزدیکی با انسجام ملی دارد. منظور از اقتصاد مقاومتی واقعی یک اقتصاد مقاومتی فعال و پویاست نه یک اقتصاد منفعل و بسته، به طوری که کشور ضمن مقاومت در مقابل موانع و ناملازمات، روند پیشرفت پایدار خود را حفظ کند.

تحریم های اقتصادی

مهمترین تهدیدهای پیش رو، تحریم های اقتصادی (Economic sanctions) است که مستقیماً امنیت ملی را مورد توجه دارد. سیاست های خارجه آمریکا در خصوص حمایت از اسرائیل در منطقه خاورمیانه و همچنین جلوگیری از گسترش نفوذ اسلام گرایان در منطقه و مقاومت اسلامی و حزب الله لبنان (Youngs, 2009: 39) و دغدغه از توانمندی ایران در توان هسته ای و غنی سازی اورانیوم (سیمبر و قربانی، ۱۳۸۷) تحریم های اقتصادی برای ایران را در پی داشته است. آمریکا تحریم های اقتصادی را به طور یک جانبه یا از طریق نفوذ در شورای امنیت سازمان ملل بر کشورهای که با اهداف و امیال او چالش دارند، تحمیل می کند.

تحریمهای ایران از سوی سه تحریم کننده عمده امریکا، سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا وضع شده اند. سابقه تحریم اقتصادی ایران به ۱۳۵۷ با پیروزی انقلاب اسلامی پس از پایان یافتن روابط مسالمت آمیز امریکا و شاه به عنوان تامین کننده تمایلات سیاسی و اقتصادی امریکا در منطقه خلیج فارس شروع شد. در ۱۹۷۹ امریکا با ضبط دارایی هایی از دولت ایران تحریم های ایران را آغاز کرد. در ۱۹۸۰ تمامی روابط تجاری خود با ایران را لغو کرد. در ۱۹۸۴ با قرار دادن ایران در فهرست حامیان تروریسم بین المللی هرگونه وام، کمک و نقل و انتقال اسلحه به ایران را ممنوع نمود (Fayazmanesh, 2002).

سازمان ملل از سال ۲۰۰۶ قطعنامه هایی را علیه برنامه هسته ای ایران وضع کرد. تحریم ایران با صدور قطعنامه ۱۹۲۹ شورای امنیت سازمان ملل متحد وسعت جدیدی یافت (Gal and Yair, 2011). اتحادیه اروپا از سال ۲۰۰۷ به تحریم ایران اقدام کرد.

این تحریم ها بطور روز افزون، رو به افزایش است. در این زمینه درجه موفقیت تحریم و راهبردهای مقابله با آن حائز اهمیت می باشد. در مراجع روابط بین الملل این اعتقاد عمومی وجود دارد که تحریم ها تاکنون ابزار موفقیتی برای نیل به اهداف سیاست خارجی نبوده اند. (Cooper, D.A. and Li, Y., 2006, Ann, E.K. and Hufbauer, G.C., 1999). از تحریم اقتصادی به عنوان سیاست برتر یا جایگزین ابزار نظامی با هزینه کمتر یاد می شود (Lopez and Cortright, 1995: 18). از دید طرفداران تحریم، پایه نظری ابزار اقتصادی در سیاست خارجی، محکم است. این بحث دارای اهمیت است که اولاً قطع رابطه تجاری و تحریم اقتصادی، کشور تحت تحریم را از بعضی منافع که از تجارت عاید آن کشور می شود، محروم می کند و در نتیجه از رفاه می کاهد. ثانیاً، استفاده

نکردن از سود تجاری، بر کشور تحریم شونده تأثیر گذار است و این را می توان یکی از پایه های اصول اقتصادی به حساب آورد. قطع رابطه تجاری موجب تغییر رفتار شود. باوجود این، درزمینه موفقیت تحریم اقتصادی، به دلیل تجارب گذشته که با یکدیگر دارای تناقض هستند، نتایج روشنی وجود ندارد (Bergelljk:1989:404). تحریم های تحمیلی بر اقتصاد ایران امکان اشتغال و رشد تولیدات صنعتی را از این کشور با داشتن جمعیت متراکم جوان جوئیای کار، خواهد گرفت. زمینه سازی های روانی و تبلیغاتی جهت به اجرا درآمدن انواع تهدیدهای نرم و سخت خارجی و افزایش فشارهای دیپلماتیک بر ایران را در پی دارد (بی نیاز: ۱۳۹۰:۵۸۶). انتظار آمریکایی ها این است که مجموعه تأثیرات منفی اقتصادی فوق تدریجاً راه را بر زوال و از هم فروپاشی درونی اقتصاد و نهایتاً سیاست ایران باز نماید. آنگاه با حمله نظامی به بهانه ای مانند دست زدن به یک اقدام پیش دستانه به منظور پیشگیری از تهدید جدی اتمی ایران، برای پایان بخشیدن به عمر نظامی که قبلاً از نظر اقتصادی به اندازه کافی تضعیف شده، کفایت خواهد نمود (بی نیاز: ۱۳۹۰:۵۸۷).

تهدید امنیت ملی

مفهوم امنیت ملی، به رغم قدمت و کاربرد فزاینده اش در ادبیات روابط بین الملل، همچنان به توسعه نیافته، مبهم، نارسا، ماهیتاً جدال برانگیز و متباین و متناقض است (تاجیک، ۱۳۸۱: ۳۷). استانی هافمن، امنیت ملی را حمایت هر ملت از صیانت و دور نگهداشتن جامعه از حمله فیزیکی و جریان های ویران کننده بیرونی تعریف می کند (کابن، ۱۹۸۷: ۲۶). مک نامارا معتقد است امنیت در گرو فکر انسان و در سایه توسعه عملی است و توسعه مفهومی کیفی است که از طریق فرایند فرهنگ سازی و ایجاد هویت فرهنگی تحقق می یابد (روحانی، ۱۳۸۶: ۸). باری بوزان آن را مفهومی توسعه نیافته معرفی کرده است. درستی این اوصاف، به خاطر الزامات روش شناختی، به تعریف عملیاتی نیاز دارد.

«امنیت ملی عبارت است از توانایی جامعه برای حفاظت و صیانت از موجودیت فیزیکی، زیستی و معیشتی، فرهنگی و ارزشی مردم، سرزمین و نظام سیاسی و ارتقا و بهینه سازی آن و دستیابی به اهداف و منافع ملی در دوران جنگ و صلح، در قبال تهدیدات بالقوه و بالفعل داخلی و خارجی» (کریمی مله، و همکاران، ۱۳۸۹: ۸۵). و یا تهدید امنیت ملی عبارت است از توانایی ها، نیات و اقدامات دشمنان بالفعل و بالقوه (داخلی و خارجی) برای ممانعت از دستیابی موفقیت آمیز خودی به علایق و مقاصد امنیت ملی یا مداخله، به نحوی که نیل به این علایق و مقاصد به خطر بیفتد (تاجیک، ۱۳۸۱: ۵۲).

باتوجه به تهدیدات پیشرو در حوزه تحریم های اقتصادی و نبود امنیت اقتصادی، امنیت ملی شدیداً در معرض خطر خواهد بود. امنیت اقتصادی که شامل مصونیت یک فرد، گروه (صنف) و ملت از تعارض و تجاوز به حقوق اقتصادی مشروع (جهانبزرگی، ۱۳۸۸: ۲۴۹) می باشد از تحریم های یک جانبه آمریکا مصون نمانده و نقص حقوق ملت و تجاوز به حقوق اقتصادی مشروع ایران شده است

کشاورزی در اقتصاد ایران

کشاورزی یکی از مقوله های اقتدار و امنیت ملی کشوری است؛ زیرا تامین امنیت غذایی که در گروه کشاورزی پایدار است، بر اساس آمار بانک جهانی ۱۸/۵ درصد، سهم بخش کشاورزی در GDP کشور در سال ۱۹۹۱ بوده و در سال ۲۰۰۱ به ۱۲/۸ درصد کاهش پیدا کرده و در سال ۲۰۰۷ به ۱۰/۲ درصد رسیده است (عربیون، ۱۳۹۱: ۲۵).

حال آنکه بیشترین صادرات ایران به اتحادیه اروپا که در سال ۲۰۱۰ مهمترین شریک تجاری ایران بوده (امارات، چین و هند و ژاپن در رتبه های بعدی این لیست و مهمترین شرکای تجاری ایران محسوب شوند)، بعد از نفت و محصولات پتروشیمی مربوط به محصولات کشاورزی است (عربیون، منوچهری آملی. ۱۳۹۱: ۲۵). بخش کشاورزی یک بخش بسیار مهم از اقتصاد کشور نه تنها در حوزه تامین غذای هر کشور می باشد بلکه نقش اساسی در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و امنیتی نیز ایفا می کند. استفاده بهینه در این بخش مثل زمین، آب، سرمایه گذاری در این بخش به منظور افزایش محصولات کشاورزی می تواند جایگزین سایر بخش های تولیدی کشور گردد.

کشاورزی در ایران بزرگترین بخش اقتصادی پس از بخش خدمات است که حدود ۲۰ درصد تولید ناخالص ملی و سهم عمده ای از صادرات غیرنفتی را به خود اختصاص می دهد. همچنین محل اشتغال بخش وسیعی از جمعیت کشور است. بدین ترتیب رشد این بخش تا حدود زیادی تعیین کننده رشد اقتصادی کشور است (حاجی رحیمی و ترکمانی، ۱۳۸۲: ۷۲). نتایج مطالعه حاجی رحیمی و ترکمانی در سال ۱۳۸۲ نشان داد که رشد بخش کشاورزی به طور نسبی کمتر تحت تاثیر شوکهای بیرونی قرار می گیرد و از پایداری بیشتری برخوردار است. بنابراین در برنامه های توسعه اقتصادی این نکته در قالب توسعه پایدار بخش کشاورزی در نظر گرفته شود (حاجی رحیمی و ترکمانی، ۱۳۸۲: ۸۶). با وجود اینکه در شرایط بحرانی سه دهه گذشته اقتصاد ایران، بخش کشاورزی توانسته است نقش مهمی در رشد اقتصادی ایران بازی کند، اما در مجموع این رشد جوابگوی نیازهای کشور در تامین اشتغال و افزایش درآمد سرانه نبوده است (حاجی رحیمی و ترکمانی، ۱۳۸۲: ۸۶).

توسعه کشاورزی

کشاورزی پایدار، سیستمی است که ضمن مدیریت صحیح و استفاده از منابع برای تامین نیازهای غذایی بشر، کیفیت محیط زیست و ذخایر منابع طبیعی را افزایش می دهد. (صداقتی، ۱۳۷۱: ۴۵). از نظر سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)، توسعه پایدار کشاورزی، الگویی از توسعه است که از زمین، آب و منابع ژنتیکی گیاهی و جانوری حفاظت کند، از لحاظ زیست محیطی بدون تخریب، از نظر فنی مناسب و بجا، از نظر اقتصادی معقول و معتبر و از نظر اجتماعی مقبول باشد. از جمله مهمترین معیارهای توسعه پایدار کشاورزی می توان به تامین نیازهای غذایی اساسی نسل حاضر و آینده از نظر کمی و کیفی، ایجاد مشاغل دائمی، درآمد کافی و شرایط مناسب زندگی و کار برای کسانی که در فرآیند تولیدات کشاورزی اشتغال دارند و حفظ و ارتقای ظرفیت تولیدی منابع طبیعی پایه و منابع تجدیدشونده بدون ایجاد اختلال در عملکرد چرخه های اساسی بوم شناختی و تعادل های طبیعی و در نهایت کاهش آسیب پذیری بخش کشاورزی نسبت به عوامل طبیعی، اقتصادی و اجتماعی و دیگر تهدیدها و تقویت خوداتکایی این بخش اشاره کرد (مجنونیان، ۱۳۷۶: ۲۳). شاخص های مربوط به توسعه کشاورزی پایدار را می توان را به ابعاد اجتماعی (مقابله با فقر، جمعیت و توسعه پایدار، پرورش، آموزش و ...، حفاظت و حمایت از سلامت مردم، اشکال پایدار سکونتگاه های انسانی، انتقال تکنولوژی سازگار با محیط زیست) (ابراهیمی، ۱۳۸۲: ۵۲) و ابعاد اقتصادی (حفاظت و بهره برداری از آبهای شیرین، بهره برداری پایدار از منابع خاک، مقابله علیه بیابان زایی و خشکسالی، توسعه پایدار مناطق کوهستانی، کشاورزی پایدار و توسعه فضاهای روستایی، حفظ تنوع ژنتیکی، رفتار سازگار با محیط زیست در استفاده از بیوتکنولوژی، نحوه عمل درباره مسئله زباله ها و فاضلابها و استفاده صحیح از مواد شیمیایی و سمی) (قنبری، برقی، ۱۳۸۷: ۲۲۰) دسته بندی نمود.

منابع پایه کشاورزی:

با توجه به اینکه کشاورزی یکی از بخش های مهم در اقتصاد کشور است، اما عدم استفاده صحیح و کامل از ظرفیتهای بالفعل و بالقوه و روند رشد عوامل تخریب کننده منابع پایه موجب نگرانی می باشد (قنبری. برقی. ۱۳۸۷: ۲۲۰).

۱- منابع آب: کشور ایران با داشتن متوسط حدود ۲۵۰ میلیمتر بارندگی در سال، از مناطق خشک و کم آب دنیا محسوب می شود

۲- خاک: آخرین برآوردها در زمینه خاک های دارای قابلیت مناسب برای کشت، نشان از محدودیت در این زمینه است. از سرزمین پهناور کشور، کمتر از ۳۷ میلیون هکتار دارای قابلیت کشت آبی و دیم می باشد. که در حال حاضر از ۱۸/۵ میلیون هکتار آن در فرایند تولید استفاده می شود.

۳- جنگل و مراتع: مساحت جنگل های شمال ایران در حدود ۴/۱۲ میلیون هکتار برآورد شده است که ۱/۹ میلیون هکتار آن را جنگل های تجاری تشکیل می دهد. مساحت مراتع کشور نیز در حدود ۹۰ میلیون هکتار برآورد شده است. تنوع گونه های گیاهی یکی از مهمترین ویژگی های فلور کشور است.

۴- توسعه روستایی: نسبت جمعیت روستایی به شهری طی سالهای اخیر رو به کاهش است. داشتن نگرشی ویژه به مقوله توسعه روستایی در قالب اهداف و سیاست های مشخص و در پرتو آینده نگری دقیق در پیوند با امکانات تولیدی و زیربنایی روستا و منابع قابل حصول در سطح کلان، می تواند راهگشای مسائل و تنگناهایی باشد که امروزه جامعه روستایی را در بر گرفته است (قنبری. برقی. ۱۳۸۷: ۲۲۰).

۵- تجارت جهانی و بخش کشاورزی: چنانچه بخش کشاورزی به روش های نوین و مکانیزه مجهز نشود و معضلات کشاورزی از بین نرود، با رشد جمعیت کشور و افزایش نیازهای غذایی، وابستگی به بازار جهانی محصولات کشاورزی بیشتر می شود. با توجه به موانعی که بر سر راه عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی وجود دارد، با افزایش بهای محصولات کشاورزی در بازارهای جهانی و رشد وابستگی به واردات وضعیت این گونه محصولات در آینده، نگران کننده خواهد بود (کلانتری. ۱۳۷۵: ۲۲).

۶- امنیت غذایی:

امنیت غذایی به مفهوم دسترسی مداوم تمامی افراد جامعه به غذای کافی، به منظور دستیابی به یک زندگی سالم و فعال می باشد. باید توجه داشت که عوامل اصلی امنیت غذایی را «میزان دسترسی» به مواد غذایی و «توانایی برای خرید» آن تشکیل می دهد. امنیت غذایی در سطوح ملی و فردی جامعه اندازه گیری می شود (مرزوقی، ۱۳۷۸: ۹۰). امنیت غذایی تابعی از متغیرهای اقتصادی، اجتماعی، طبیعی، سیاسی و فرهنگی است. لذا عواملی همچون سیاست تولیدات کشاورزی، نظام توزیع مواد غذایی، منابع طبیعی کشور، الگوی مصرف و تغذیه، وضعیت اشتغال و توزیع درآمدها، سیاست تجارت خارجی و فرهنگ تغذیه بر آن اثر می گذارند (قنبری و برقی، ۱۳۸۷: ۲۲۰).

عرضه مواد غذایی در یک کشور به سطح تولید داخلی، بخش از تولید که وارد بازار می شود (مازاد تولیدات تولیدکننده)، مقدار واردات مواد غذایی و میزان کسش ذخایر موجود، بستگی دارد. مشکلات امنیت غذایی در سطح بین المللی، لزوما ناشی از عرضه نامناسب غذا (آن گونه که عده زیادی اعتقاد دارند) نیست بلکه ناشی از ضعف قدرت خرید نیز می باشد. بنابراین در صورت کافی نبودن تولید داخلی مواد غذایی، وضعیت مبادلات خارجی کشورها مهمترین عامل تعیین کننده امنیت غذایی برای افراد جامعه می باشد (مرزوقی. ۱۳۷۸: ۹۱).

دستیابی به عرضه با ثبات مواد غذایی و تامین امنیت غذایی جامعه یکی از مهمترین اولویتهای راهبردی ملی، با توجه به سند چشم انداز بیست ساله کشور است که باید با رویکردی نو مورد توجه قرار گیرد (رهبر و مبینی

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

دهکردی. ۱۳۸۳: ۱). تامین امنیت غذایی جامعه به عنوان یکی از تحقق امنیت ملی، از وظایف اساسی دولت ها در هر کشوری محسوب می شود. چنانچه امنیت غذایی را یک سیاست امنیت ملی در نظر بگیریم که کم و کیف آن، مقدار عرضه و کیفیت امنیت ملی را در هر کشور تعیین می کند، عرضه بهینه سطحی مطلوب از امنیت ملی، مستلزم تدارک سطح بهینه امنیت غذایی است (رهبر و مبینی دهکردی. ۱۳۸۳: ۳).

نتیجه گیری و پیشنهادات:

مهمترین تهدیدهای پیش رو، تحریم های اقتصادی که مستقیماً امنیت ملی را مورد توجه دارد. اقتصاد مقاومتی علاوه بر ترمیم بافتها و ساختارهای فرسوده اقتصادی کشور که متضمن رشد و پویایی و بالندگی اقتصاد است، به عنوان ابزاری کارا در جهت مقابله با این تهدیدات می تواند در وحله نخست ضمن بازسازی عمیق در اقتصاد ایران و در گام بعدی ظهور یک اقتصاد قوی قابل رقابتی در سطح جهان، امنیت ملی ایران را تأمین کند. اقتصاد مقاومتی و کشاورزی رابطه ای دوسویه و با ارتباط متقابل فراوان دارند. کشاورزی میتواند به عنوان یکی از ارکان مهم اقتصاد مقاومتی مطرح و نقش مهمی در رسیدن به اهداف اقتصاد مقاومتی داشته باشد و از سوی دیگر اقتصاد مقاومتی نیز بر فرآیند ها، تولیدات و حمایت هایی که از کشاورزی می شود تأثیر گذار است (عربیون و منوچهری آملی. ۱۳۹۱: ۲۵) لذا اگر مردمی بودن، خصوصی بودن، تولیدزای بودن و پر بازده بودن را بتوان از شاخص های اقتصادی مقاومتی دانست، بلاشک کشاورزی اقتصاد مقاوم است. کشاورزی در ایران هم مزیت های تولید داخلی را به کمال داراست، و هم می تواند با تمرکز و تقویت سرمایه های کوچک در داخل کشور و بی نیاز از سرمایه گذاری های خارجی فعالیت کند. بدین ترتیب تحقق اقتصاد مقاومتی در سایه تقویت بخش کشاورزی میسر می شود (عربیون و منوچهری آملی. ۱۳۹۱: ۲۵).

به منظور ارتقای بخش کشاورزی و بهینه نمودن آن و تبدیل آن به یک فرصت و جلوگیری از تهدید، اقداماتی از قبیل؛ جلوگیری از آسیب پذیری بخش کشاورزی از عدم تخصیص منابع و عدم برنامه ریزی منسجم، تامین نهاده های کشاورزی، تولید محصولات ارگانیک، مکانیزه شدن بخش کشاورزی و شیوه تولید، حذف دلالی و واسطه گری از این بخش، توجه به زیرساخت های مناسب و کارآمد، کارآفرینی روستایی، سرمایه گذاری زیربنایی در کشاورزی جهت پوشش میزان استهلاك و ریسک، بکارگیری فارغ التحصیلان بخش کشاورزی و اتخاذ سیاست های حمایتی از آنها بسیار مهم و حائز اهمیت است.

توجه به نارسایی ها و مشکلات بخش کشاورزی و همچنین نگاهی اصولی به توانمندی های این بخش کمک می کند تا آثار منفی این تحریمها تعدیل یا غلبه، و در صورت امکان این تهدیدها به فرصت تبدیل شوند. کشاورزی در حوزه تولید غذا و ایجاد امنیت غذایی بر مردم کشور ایران و ایجاد بستری مناسب برای تبادل کالا در مقابل دریافت پول در شرایط بحران می تواند به ثبات امنیت روانی کشور که در پی آن موجب امنیت اجتماعی، امنیت اقتصادی و امنیت ملی منجر شود.

منابع و مأخذ:

- ۱) بی نیاز علی (۱۳۹۰). تحولات اخیر خاورمیانه و تحریم اقتصادی ایران. فصلنامه سیاست خارجی. سال بیست و پنجم. شماره ۳. صفحات ۵۷۹-۶۱۱.
- ۲) بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولتها و هراس. ترجمه ناشر. تهران. پژوهشکده مطالعات راهبردی. صص ۳۰-۱۵.
- ۳) تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۱). مقدمه ای بر استراتژی های امنیت ملی. ج اول. رهیافتها و راهبردها تهران. مرکز بررسیهای استراتژیک ریاست جمهوری.

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

- ۴) حاجی رحیمی، محمود، ترکمانی، جواد (۱۳۸۲). بررسی نقش رشد بخش کشاورزی در رشد اقتصادی ایران کاربرد الگوی تحلیل مسیر، اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال یازدهم، شماره ۴۱ و ۴۲، صفحات ۷۱-۹۰.
- ۵) جهانبزرگی، احمد. (۱۳۸۸). نقش امنیت اقتصادی در حفظ انقلاب اسلامی، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات انقلاب اسلامی، سال پنجم، شماره ۱۶، صفحات ۲۲۱-۲۴۴.
- ۶) جلیلی، سعید (۱۳۷۴). سیاست خارجی پیامبر(ص). تهران. سازمان تبلیغات اسلامی. ص ۵۸.
- ۷) عربیون، ابوالقاسم. منوچهری آملی، محمود (۱۳۹۱). اقتصاد مقاومتی و کشاورزی، راهکارهایی برای ارتقای بخش کشاورزی در دوران گذران اقتصاد مقاومتی. آینده نگر. شماره چهاردهم. صفحات ۲۴-۲۷.
- ۸) رهبر، فرهاد. مبینی دهکردی، علی (۱۳۸۳). رویکردی نو به راهبرد امنیت غذایی (از منظر عرضه باثبات مواد غذایی). فصلنامه پژوهشهای اقتصادی. شماره ۱۴. صفحات ۱-۱۸.
- ۹) قنبری، یوسف. برقی، حمید (۱۳۸۷). چالش های اساسی در توسعه پایدار کشاورزی ایران. راهبرد یاس. شماره ۱۶. صفحات ۲۱۸-۲۳۴.
- ۱۰) صدقاتی، محمود (۱۳۷۱). سیستم های کشاورزی پایدار و نقش آن در حفاظت و بهره برداری از منابع طبیعی. مجموعه مقالات ششمین سمینار ترویج کشاورزی ایران. وزارت کشاورزی.
- ۱۱) کلانتری، عیسی (۱۳۷۵). سخنرانی در نخستین سمینار کنگره علوم باغبانی. بزرگ. شماره ۷۳۱.
- ۱۲) معلمی، سیدمهدی (۱۳۹۱). مفهوم و اصول اقتصاد مقاومتی در آموزه های اقتصادی اسلامی. مجموعه مقالات اولین همایش ملی اقتصاد مقاومتی. صفحات ۶۲-۷۵.
- ۱۳) مجنونیان، هنریک و دیگران (۱۳۷۶). برنامه زیست محیطی و نقش مناطق تحت حفاظت در توسعه پایدار کشاورزی. مجموعه مقالات توسعه پایدار کشاورزی. فصلنامه اقتصاد کشاورزی. شماره ۴.
- ۱۴) مرزوقی، حسن (۱۳۷۸). امنیت غذایی در کشورهای اسلامی. مجله پژوهش نامه بازرگانی. شماره ۱۰. صص ۸۹-۱۴۶.
- ۱۵) یآوری، کاظم، محسنی، رضا (۱۳۸۸). آثار تحریم های تجاری و مالی بر اقتصاد ایران: تجزیه و تحلیل تاریخی. مجلس و پژوهش. سال ۱۶. شماره ۶۱.
- 16) Ann, E.K. and Hufbauer, G.C., 1999, "Same Song, Same Refrain? Economic Sanctions in the 1990's", The American Economic Review (Papers and Proceedings of the One Hundred Eleventh Annual Meeting of the American Economic Association), 89(2), pp. 403-408.
- 17) Barry E. Carter. (۱۹۸۷). International Economic Sanctions: Improving the Haphazard U.S. Legal Regime. California Law Review, Volume ۷۵, Issue 4. Available on: <http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=۱۹۲۴&context=californialawreview>
- 18) Cooper, D.A. and Li, Y., 2006, "U.S. Economic Sanction Threats Against China: Failing to Leverage Better Human Rights", Foreign Policy Analysis, 2, pp. 307-324.
- 19) __Fayazmanesh, Sasan. (2002). The Politics of the U.S. Economic Sanctions against Iran. Department of Economics, California State University. Available on: <http://zimmer.csufresno.edu/~sasanf/MES1documents/ThePoliticsOfUSEconSanctionsEconLit.pdf>
- 20) Petter A. G. and Ran, Bergelljk (1989). "Success and Failure of Economic Sanction", Kyros, Vol. 42, 1989, Fase/3/385.
- 21) Lopez George and A. David (1995). Cortright: Sanction Sava, An Alternative to Military Intervention, The Flecher Foroum, Fase/3/385-404.
- 22) Gal, Yitzhak and Yair Minzili. (2011). The Economic Impact of International Sanctions on Iran. The eleventh Annual Herzliya Conference. Israil, Herzliya. Available on: http://www.herzliyaconference.org/eng/_Uploads/dbsAttachedFiles/YitzhakGalYairMinzili.pdf

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

- 23) THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. (2007). COUNCIL REGULATION (EC) No 432/2007. Official Journal of the European Union. Available on: http://www.hm-treasury.gov.uk/d/council_regulation_ec423-190407.pdf
- 24) Youngs, Richard (2009), Impasses in Euro –Gulf Relations, RSD Reports, November 30.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله